

REALISATIE VAN DE BELEIDSAANBEVELINGEN VAN DE STUDIE
'TOESTANDSBESCHRIJVING VAN DE VOLKSTUINEN IN VLAANDEREN VANUIT
EEN SOCIOLOGISCHE EN RUIMTELIJKE BENADERING'

KNELPUNTEN EN POTENTIES VAN BESTAANDE VOLKSTUINPARKEN

September 2010

OPDRACHTGEVER

De Vlaamse Volkstuin - Werk van de Akker vzw
Mede gefinancierd door de Vlaamse Landmaatschappij
in opdracht van de Vlaamse minister voor Plattelandsbeleid

De Vlaamse Volkstuin
Werk van de Akker

Met steun van de
Vlaamse overheid

OPDRACHTNEMER

Universiteit Gent, Afdeling Mobiliteit en Ruimtelijke Planning
(Griet Hanegreefs, Hans Leinfelder, Ann Pisman, Prof. Dr. Georges Allaert)

AMRP

Afdeling
Mobiliteit & Ruimtelijke Planning
Universiteit Gent

INHOUDSOPGAVE

0. INLEIDING	1
1. PLANOLOGISCHE VERANKERING	2
2. GEBRUIK- EN BELEVINGSWAARDE	3
2.1. REGLEMENTERING	3
2.2. VRAAG NAAR UNIFORMITEIT EN NETHEID	3
2.3. VERWEAVING MET DE OMGEVING	4
3. BEREIKBAARHEID	5
3.1. LIGGING NABIJ DE VRAAG	5
3.2. DE FIETS ALS VOORNAAMSTE VERVOERSMIDDEL	5
3.3. DE AUTO ALS SECUNDAIR VERVOERSMIDDEL	5
3.4. TE VOET	5
3.5. OPENBAAR VERVOER KENT GEEN SUCCES	6
4. TOEGANKELIJKHEID	7
4.1. PRIVAAT ÉN PUBLIEK	7
4.2. DE INGANG	7
4.3. NOOD AAN EEN BETERE BEVEILIGING	7
4.4. AANTREKKELIJKHEID VOOR BEZOEKERS	8
4.5. INTEGRATIE VAN RECREATIEVE ROUTES	8
4.6. ONBEKEND IS ONBEMIND	8
5. GEBRUIKSINTENSITEIT	10
5.1. WAARBORGEN VAN VOLDOENDE AANBOD	10
5.2. ORGANISEREN VAN ACTIVITEITEN	10
5.3. AANBIEDEN VAN NUTSVOORZIENINGEN	10
6. GEBRUIKSDIVERSITEIT	12
6.1. HUIDIG AANBOD AAN VOLKSTUINEN IS EENZIJDIG	12
6.2. HET PROFIEL VAN DE HUIDIGE GEBRUIKERS IS EENZIJDIG	12
6.3. INSPELEN OP DE FUNCTIEVERSCHUIVINGEN	13
7. CONCLUSIE	15
8. BRONVERMELDING	16

BIJLAGEN

0. INLEIDING

Onze samenleving is de voorbije decennia drastisch gewijzigd. Traditionele waarden en normen vervagen, de bevolkingssamenstelling verandert en de beschikbare ruimte wordt steeds schaarser. In dichtbevolkt Vlaanderen is de vraag naar meer ruimte voor woningen, werkgebouwen en voorzieningen groot. Extensieve functies, die in tegenstelling tot economische of residentiële activiteiten verhoudingsgewijs veel ruimte vragen en relatief weinig gebruikers hebben, vinden steeds moeilijker de nodige ruimte. Opdat ze meer bestaanszekerheid zouden krijgen, is een intensiever gebruik van de ruimte noodzakelijk.

Ook volkstuinparken ontsnappen niet aan deze veranderingsdruk. Toch houden ze tot op vandaag vast aan traditionele structuren. Wil men volkstuinen een bestaanszekere toekomst bieden, dan is modernisering een absolute noodzaak. Om tot een nieuwe, moderne invulling van het volkstuinwezen te komen, moeten eerst de knelpunten van de bestaande volkstuinparken gekend zijn.

In het kader van voorliggend onderzoek, werden deze knelpunten geanalyseerd op basis van een enquête gericht aan de huidige volkstuingebruikers van alle Vlaamse volkstuinparken. Aangegeven knelpunten en mogelijke oplossingen zijn verwerkt in dit rapport. Voor een uitgebreide verslaggeving van de respondenten, wordt verwezen naar de bijlage.

In hoofdstuk 1 wordt het gebrek aan planologische bestaanszekerheid aangekaart. Momenteel hebben volkstuinen geen juridische rechtszekerheid, waardoor ze vaak vervallen in een tijdelijk statuut.

Een tweede hoofdstuk handelt over de gebruik- en belevingswaarden van volkstuinen. Gebruikers en bezoekers zijn onderworpen aan een interne regelgeving die niet voor iedereen even duidelijk blijkt te zijn. Verzorging, netheid en een goede lokale verankering verhogen in grote mate de gebruik- en belevingswaarde van de tuinen.

De daaropvolgende hoofdstukken wijzen op het belang van een vlotte bereikbaarheid en toegankelijkheid. Bereikbaarheid handelt over de reisinweg van en naar het volkstuinpark. Toegankelijkheid betreft de openbaarheid van het complex.

De nood aan het verhogen van de gebruiksintensiteit wordt behandeld in hoofdstuk 5. Opdat een volkstuinpark veel gebruikers en bezoekers zou aantrekken, moet het op de juiste plaats gelegen zijn, dienen allerlei activiteiten te worden georganiseerd en moet het park uitgerust zijn met voldoende voorzieningen.

Het laatste hoofdstuk benadrukt het belang van gebruiksdiversiteit. Hedendaagse volkstuinbeheerders moeten nadenken over een gericht doelgroepenbeleid dat anticipeert op de steeds diverser wordende samenleving.

1. PLANOLOGISCHE VERANKERING

Voor quasi alle bestaande volkstuinparken ontbreken specifieke bestemmingsvoorschriften. Niettemin is ongeveer de helft gelegen in zones waarvan de bestemming aansluit bij de aard van de activiteit van het volkstuinieren. Één derde van de volkstuinparken in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dreigt op korte of middellange termijn te verdwijnen als gevolg van de onderliggende planologische bestemming van de gronden. (Verhoestraete *et al.*, 2007)

Door het gebrek aan bestaanszekerheid, hebben volkstuinparken een tijdelijke status en kunnen ze worden verdrongen door de verstedelijking, die de tuinders naar andere plaatsen verder buiten de stad of de woonkern drijft. Daar moeten ze het doorgaans stellen met restruimten die anders van geen groot nut zijn, zoals stroken naast spoorwegen en grote verkeersassen (Vanhee, 1984). Het niet-permanente karakter van de gronden laat tevens grote investeringen op zich wachten, waardoor de koterij blijft groeien en de tuinen vaak hun onverzorgd uiterlijk behouden (Coremans, 1984). De nood aan planologische verankering van volkstuinten is dus groot.

POSITIEVE BESTEMMINGEN OP LANGE TERMIJN

- Parkgebieden;
- Bufferzones;
- Gebieden voor dagrecreatie;
- Gebieden voor verblijfsrecreatie;
- Gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen.

POSITIEVE BESTEMMINGEN OP KORTE TERMIJN

- Woongebieden;
- Woonuitbreidingsgebieden;
- Agrarische gebieden;
- Bosgebieden;
- Natuurgebieden.

NEGATIEVE BESTEMMINGEN

Alle bestemmingen die hiervoor niet werden opgesomd, behoren tot de minder gunstige planologische bestemmingen. Indien de aanleg van een nieuw volkstuinpark, of het voortbestaan van reeds aanwezige tuinen in zulke zone wenselijk is, is het aangewezen met een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan een herbestemming door te voeren.

2. GEBRUIK- EN BELEVINGSWAARDE

2.1. REGLEMENTERING

Om het beheer van een volkstuinpark in goede banen te leiden, zijn een aantal regels opgenomen in een huishoudelijk reglement. Tuinders dienen zich hieraan te houden, anders kunnen ze in extremis van hun tuin worden ontszegd. Opdat het reglement kan worden nageleefd, moeten ze goed op de hoogte zijn van wat er juist instaat. Uit een bevraging onder de huidige volkstuingebruikers blijkt een goede kennis van de interne regelgeving te ontbreken. Men is niet steeds op de hoogte van wat al dan niet is toegestaan. Dit kan leiden tot onnodige geschillen tussen tuinders onderling.

Het gebrek aan kennis heeft vaak te maken met een gebrek aan communicatie. Vooreerst is het uiterst belangrijk dat de tuinder van bij het begin goed geïnformeerd wordt over de regels die in het volkstuinpark heersen. Ieder complex heeft immers een eigen huishoudelijk reglement. Voor de toekomst lijkt een uniforme regelgeving voor alle Vlaamse volkstuinparken raadzaam.

Met een steeds diverser publiek, vormt ook de taal soms een probleem. Dit kan opgelost worden door bijvoorbeeld te werken met pictogrammen of met foto's: een rood kruis door een foto waarop achtergelaten vuil te zien is en een groene vink naast een foto waarop hetzelfde perceel proper en verzorgd is achtergelaten. Het reglement moet bovendien niet enkel kenbaar gemaakt worden wanneer de nieuwe gebruiker start met het huren van een volkstuin. Ook in het park zelf, aan de ingang of in de kantine kan het reglement door middel van tekst, foto's of pictogrammen permanent worden uitgehangen, zodat daaromtrent zo weinig mogelijk discussie kan ontstaan.

Tenslotte is niet enkel de tuinder, maar ook de bezoeker onderworpen aan een aantal regels. Ook aan hem moeten ze duidelijk gecommuniceerd worden, bijvoorbeeld door middel van informatieborden aan de ingang van het park.

Een effectieve controle van het onderhoud van tuinen en van het na te leven reglement is bovendien niet vanzelfsprekend. De beheerders van volkstuinparken werken immers vaak op vrijwillige basis, een werkwijze die (ook voor toekomstig gebruik) kan worden aangemoedigd.

2.2. VRAAG NAAR UNIFORMITEIT EN NETHEID

De huidige volkstuingebruikers hechten veel belang aan (de netheid van) hun tuin. Doordat de tuin zichtbaar is voor andere tuinders en voorbijgangers, is de sociale controle en druk voor het goed onderhouden van het eigen stuk grond groot. Ook het actuele slechte imago van volkstuinen speelt mee in de extra aandacht die uitgaat naar netheid van de tuinen. Volkstuinen zijn immers vaak gelegen op minder aantrekkelijke stukken grond en de rommeligheid van de omgeving straalt af op het volkstuinpark.

De vraag naar uniforme structuren tussen de tuinen onderling, is bijgevolg groot. Het gaat daarbij niet om de grootte van tuinen, maar vooral over de individuele afsluitingen, tuinhuisen en serres. Mits goedgekeurde stedenbouwkundige vergunning, mogen de volkstuinters vandaag vaak zelf een tuinhuis op het perceel optrekken. Het verschil in locatie, grootte en

materiaalgebruik van deze constructies maakt het geheel wanordelijk en onoverzichtelijk. Het is daarom raadzaam om bij de aanleg van een nieuw volkstuinpark tuinhuisen, afsluitingen en eventueel kleine serres van bij het begin mee in de globale inrichting van het complex op te nemen.

Uit de enquête leren we dat volkstuingebruikers vinden dat de verzorging en het uitzicht van het volkstuinpark kan verbeterd worden door:

- De aanleg en verzorging van de interne wegen en grachten;
- Het verlichten van de tuinen;
- Het afbreken van koterij en vervangen door uniforme structuren;
- Een betere afsluiting van het complex;
- Het plaatsen van fietsstallingen en informatiepanelen;
- Het planten van bloemen;
- Het verwijderen van afval en plaatsen van containers voor groenafval.

2.3. VERWEVING MET DE OMGEVING

Een goede landschappelijke integratie van een volkstuinpark is zeer belangrijk voor de gebruik- en belevingswaarde ervan. Hierbij staat niet de uniformiteit, dan wel de verscheidenheid tussen de verschillende volkstuinparken centraal. Voor de lokale ruimtelijke verankering gelden immers geen uniforme regels, want iedere situatie, iedere ligging is uniek. Bijgevolg is er geen ideaal concept, geen blauwdruk van het ultieme volkstuinpark. Per opgave zal bekeken moeten worden hoe het volkstuinpark best wordt vormgegeven in relatie tot de onmiddellijke omgeving. (Dietz *et al.*, 2008)

Het is in deze context raadzaam om bij de inrichting van volkstuinen een landschapsarchitect of de lokale groendienst aan te spreken. Een volkstuinpark is immers een grote entiteit in het omringende landschap en de inrichting vereist dan ook de nodige deskundigheid.

3. BEREIKBAARHEID

3.1. LIGGING NABIJ DE VRAAG

Uit recent onderzoek (Verhoestraete *et al.*, 2007) blijkt dat de bevolkingsdichtheid een doorslaggevende factor is voor de vraag naar volkstuinten: hoe groter de bevolkingsdichtheid, hoe groter de behoefte. Rekening houdend met de maximale verplaatsingsafstand van de gebruikers, zijn tuinen best gelokaliseerd in een straal van 3 km van dense woonbuurten met weinig privaat en publiek groen. Maar het probleem is dat net in deze gebieden de ruimtedruk het grootst is, waardoor extensieve functies, zoals volkstuinten, vaak de duimen moeten leggen voor een meer stedelijke en economisch rendabele invulling van de zone.

3.2. DE FIETS ALS VOORNAAMSTE VERVOERSMIDDEL

De meeste tuinders gaan met de fiets naar het volkstuinpark. Dit impliceert dat zowel de directe omgeving als de interne ontsluiting hier op moet voorzien zijn. Momenteel ervaren volkstuingebruikers gevaarlijke kruispunten en de afwezigheid van fietspaden als voornaamste knelpunten op hun reisweg van en naar het complex, dat algemeen goed bereikbaar wordt bevonden. Het aanleggen van fietspaden en verkeersveilige oversteekplaatsen in de onmiddellijke omgeving van een volkstuinpark zou de reisweg voor heel wat tuinders aangenamer en veiliger maken.

Eens men de ingang heeft bereikt, kan men zonder veel obstakels doorheen het park fietsen. Wel wordt aangegeven dat de ondergrond bij regenweer ongeschikt kan zijn, omwille van het gevormde slijk. Een aangepast fietsvriendelijk wegdek kan dit ongemak eenvoudig wegwerken.

De huidige volkstuingebruikers stallen de fiets meestal aan de eigen tuin, terwijl enkel aan de toegang georganiseerde standplaatsen voorzien zijn. Het is dan ook opportuun om in de toekomst meer verspreid over het park, of indien mogelijk aan elke tuin, standplaatsen te voorzien.

3.3. DE AUTO ALS SECUNDAIR VERVOERSMIDDEL

Het gebruik van de auto dient niet te worden aangemoedigd, maar wordt vaak ingezet als men tuinmateriaal of een grote oogst wil vervoeren. Heel wat volkstuingebruikers verplaatsen zich dan ook regelmatig met de wagen van en naar het volkstuinpark, dat algemeen goed bereikbaar wordt bevonden. Parkeerplaats is er in de onmiddellijke omgeving of aan de ingang van het park. Het is uiteraard niet wenselijk parkeerplaats in het volkstuinpark zelf te voorzien. Dat moet immers verkeersvrij blijven, omdat de uitlaatgassen schadelijk zijn voor de teelt en bovendien verstoort koning auto de begeerlijke rust in het park.

3.4. TE VOET

Volkstuingebruikers verplaatsen zich ook vaak te voet van en naar hun tuin. Hier gelden ongeveer dezelfde aandachtspunten als voor fietsers: zowel de wegenis in de onmiddellijke omgeving van het complex, als de interne ontsluiting moeten verkeersveilig en -vriendelijk zijn

voor voetgangers. Bij de externe wegenis gaat de aandacht uit naar voetpaden en verkeersveilige oversteekplaatsen. De interne wegenis moet voorzien zijn op goede wandelpaden die winter en zomer aangenaam zijn om te betreden, zodat het bijvoorbeeld geen heuse slijkboel wordt.

3.5. OPENBAAR VERVOER KENT GEEN SUCCES

Het openbaar vervoer als transportmiddel kent onder de huidige volkstuingebruikers weinig succes. Dit heeft grotendeels te maken met de slechte ontsluiting van de tuinen. Slechts 1/3 van de volkstuingebruikers merkt een bushalte in de omgeving van het complex op, terwijl tramhaltes zelden te bespeuren zijn.

Nochtans lijkt het openbaar vervoer een valabel transportalternatief, zeker voor de minder mobiele tuinder. Voor een daadwerkelijk gebruik zullen nieuwe volkstuinparken niet enkel beter moeten ontsloten worden, maar zal ook de ligging van de dichtstbijzijnde haltes duidelijk moeten worden aangegeven.

4. TOEGANKELIJKHEID

4.1. PRIVAAT ÉN PUBLIEK

Volkstuinparken kunnen een bijzonder onderdeel vormen van het groenaanbod in en om de stad. Ze bestaan enerzijds uit private gronden, namelijk de volkstuinpercelen zelf, en anderzijds uit publiek toegankelijke wegen, gelegen tussen de tuinen. De hedendaagse volkstuinparken geven echter de indruk volledige privéterreinen te zijn door hun inrichting, in het bijzonder door de afscherming middels hekken en/of groenschermen. De openbaarheid en toegankelijkheid van de wegen tussen de tuinen wordt dus niet als zodanig ervaren en dient in het kader van hun mogelijke functie als groenvoorziening voor buurtbewoners en recreatieve voorziening voor stadsbewoners verbeterd te worden. Hier tegenover staat dat naarmate een volkstuinpark meer openbaar wordt, de kans op diefstal en vernieling toeneemt (Maarschall *et al.*, 2004; Dietz *et al.*, 2008), een terechte vrees van de huidige volkstuingebruikers.

4.2. DE INGANG

De meeste volkstuinparken in Vlaanderen hebben 1 of 2 hoofdtoegangen, soms in combinatie met een aantal secundaire, kleinere zijingangen. Toch hebben ze doorgaans geen uitnodigend effect voor derden, wat grotendeels te maken heeft met de vormgeving van de toegangen. Enkele eenvoudige ingrepen kunnen de toegankelijkheid voor derden aanzienlijk vergroten (Maarschall *et al.*, 2004):

- Entree beter vormgeven door de toegang ruimer te maken en daardoor meer uitnodigend;
- De bezoekers het idee geven dat ze welkom zijn door een welkomstbord aan de ingang te plaatsen met daarop 'Wandelgebied' en eventueel de openingsuren;
- Toegangen aan meerdere zijden van het volkstuinpark maakt een betere verknoping met de omgeving mogelijk.

4.3. NOOD AAN EEN BETERE BEVEILIGING

De afzonderlijke tuinen hebben meestal een eigen afsluiting, maar het complex kan gewoonlijk niet volledig worden afgesloten. Dat betekent dat ook tijdens minder drukke perioden, zoals 's nachts of tijdens de wintermaanden, wanneer er geen informele controle is door tuinders of andere aanwezigen, ongewenste bezoekers zich in het park kunnen begeven om groenten te stelen, planten te verwoesten of infrastructuur te vernielen. Samen met het vergroten van de toegankelijkheid, moet dus ook de beveiliging noodgedwongen toenemen. Dit kan op verschillende manieren (Maarschall *et al.*, 2004):

- Beveiligen van entrees;
- Prikkend groen rondom complex;
- Hekken rondom hele complex;
- Informele controle door tuinders en bezoekers;
- Formele controle door politie;
- Stevige tuinhuisjes;
- Elektronische signalering bij inbraak of andere criminaliteit;
- Nachtelijke verlichting.

Wanneer het complex beter beveiligd is en de entrees kunnen worden afgesloten, kunnen (vaste) openingsuren de publieke toegang tot de volkstuinten regelen, naar analogie met andere publiek toegankelijke parken in Vlaanderen. Dit om ongewenst bezoek tijdens de daluren te vermijden. Aan de tuinders kan eventueel een sleutel of code gegeven worden zodat zij te allen tijde hun eigen perceel kunnen bewerken.

4.4. AANTREKKELIJKHEID VOOR BEZOEKERS

Verscheidene tuinders krijgen wekelijks bezoek van hun vrouw, vrienden en/of kinderen. Ook onbekenden zoals wandelaars, fietsers, schoolkinderen en andere recreanten worden regelmatig gespot. Volgens hen maken een aantal aspecten de huidige volkstuinparken aantrekkelijk voor buitenstaanders:

- Het verzorgde uitzicht;
- Goede wandel- en fietspaden;
- Zitbanken;
- Het sociale contact;
- De educatieve waarde;
- De bloemenpracht;
- De natuur;
- De rust.

De attractie van volkstuinten kan nog worden verbeterd door:

- Verbeteren van het verzorgde uitzicht;
- Plaatsen van zitbanken;
- Beter onderhouden van de interne wegenis;
- Aanbrengen van meer en gevarieerd groen;
- Plaatsen van infoborden en verlichting;
- Inrichten van een kantine.

4.5. INTEGRATIE VAN RECREATIEVE ROUTES

De huidige volkstuinparken staan worden in het algemeen niet opgenomen in een recreatief netwerk. Nochtans zou dit het bezoekersaantal en de aandacht voor het tuinieren aanzienlijk kunnen vergroten. In dit kader is het aangewezen een volkstuinpark op te nemen in een fiets- en wandelroute, bijvoorbeeld in het provinciale fietsknooppuntennetwerk, waardoor recreanten automatisch langsheen de tuinen geleid worden. Men kan aan de ene zijde binnenkomen, een mooie route door het volkstuinpark volgen, om vervolgens aan een andere zijde het complex weer te verlaten. Zo krijgen mensen die misschien nog nooit volkstuinten gezien hebben, kennis van het volkstuinwezen. De doorgaande routes kunnen verhoogd worden aangelegd of temidden van water, zodat inbraak en vandalisme vanaf het pad zoveel mogelijk wordt voorkomen (Maarschall *et al.*, 2004).

4.6. ONBEKEND IS ONBEMIND

Naast de ruimtelijke knelpunten inzake de toegankelijkheid van volkstuinen, is er nog een belangrijk algemeen aandachtspunt in functie van het vergroten van het gebruikersaantal. Momenteel hebben burgers en lokale overheden weinig weet van het volkstuinwezen. Logischerwijs blijven de aanleg en een intensief gebruik ervan, uit.

Via promotie kan niet alleen de bevolking, maar kunnen ook de lokale besturen gesensibiliseerd worden. Wanneer men in een gemeente een nieuwe groenzone plant, kan het thema volkstuinen steeds mee als mogelijke toekomstige bestemming besproken worden.

5. GEBRUIKSINTENSITEIT

5.1. WAARBORGEN VAN VOLDOENDE AANBOD

Opdat de behoefte aan volkstuinparken kan worden ingevuld, moet een voldoende aanbod gewaarborgd worden (Nota Volkstuinen in Amsterdam, 2005). Uit de studie van Verhoestraete *et al.* (2007) blijkt dat het aanbod aan volkstuinen in 10 centrumsteden in Vlaanderen lang de nood niet dekt. Een parallelle oefening werd gemaakt voor 40 kleine gemeenten in Vlaanderen en ook hier kwamen we tot hetzelfde resultaat: een tekort aan volkstuinparken. Het invullen van dit tekort is een belangrijke opgave voor de komende jaren.

5.2. ORGANISEREN VAN ACTIVITEITEN

Om het (meervoudig) gebruik van volkstuinparken te stimuleren en om tuinders en/of bezoekers samen te brengen, kunnen allerlei activiteiten georganiseerd worden. Uit een bevraging onder de huidige volkstuingebruikers blijkt dat reeds velerlei activiteiten vandaag de dag plaatsvinden. Deze staan niet steeds rechtstreeks in verband met het tuinieren, maar enkel leden van de tuinbouwvereniging kunnen er aan deelnemen. Het betreft:

- Fiets- en wandeltochten;
- Tuintjeskeuring met het toekennen van een prijs;
- Dagreizen;
- Eetfestijnen en een jaarlijks tuinfeest;
- Tentoonstellingen;
- Infoavonden en voordrachten;
- Bestuurs- en ledenvergadering;
- Open tuindag.

De meeste tuinders nemen deel aan de activiteiten omwille van het sociale contact, de groepssfeer, de gezelligheid, de educatieve waarde en uit interesse. Graag zouden ze nog aan andere activiteiten deelnemen, maar dan wel steeds in de context van het tuinieren, zoals bloemschikken, kook- en voedingslessen en snoeilessen. Ze hebben immers een weerzin tegen het organiseren van activiteiten los van het tuinieren zelf of buiten de tuinbouwvereniging om. Desalniettemin zouden activiteiten die voor iedereen toegankelijk zijn de gebruiksintensiteit aanzienlijk verhogen en de interesse in het tuinieren kunnen verbreden. Een kook- of snoeiles bijvoorbeeld kan ook voor niet-leden en -tuinders interessant zijn.

5.3. AANBIEDEN VAN NUTSVOORZIENINGEN

Het voorzieningenniveau in de huidige volkstuinparken is tot op vandaag vrij laag (Verhoestraete *et al.*, 2007). Wil men de gebruiksintensiteit vergroten, dan is een verhoging van het comfort noodzakelijk. Het gaat daarbij in de eerste plaats om het aanleggen van elektriciteit ten behoeve van elektrisch tuingereedschap en verlichting en om het aanbieden van (regen)water via handpompen of kraantjes. Water is immers een elementaire nutsvoorziening bij het telen van groenten. Ook een gemeenschappelijke en/of individuele composteerruimte zijn belangrijke faciliteiten bij het tuinieren. Een kantine kan dan weer zorgen voor een aangenamer en langer tijdverblijf in het volkstuinpark. Ze biedt onderdak aan allerlei

activiteiten en stimuleert het contact tussen tuinders onderling en bezoekers. Wanneer mensen enkele uren op eenzelfde plaats vertoeven, is ook de aanwezigheid van sanitaire voorzieningen wenselijk. Momenteel zijn deze soms voorhanden in de kantine. Het probleem is echter dat de kantine vaak door vrijwilligers wordt open gehouden, waardoor ze lang niet alle dagen bezet is, terwijl een tuinder, zeker in oogstrijke perioden, alle dagen present is. Het is daarom beter een apart sanitair te voorzien dat te allen tijde voor de volkstuingebruiker en -bezoeker toegankelijk is.

6. GEBRUIKSDIVERSITEIT

6.1. HUIDIG AANBOD AAN VOLKSTUINEN IS EENZIJDIG

Het aanbod aan volkstuinen in Vlaanderen is momenteel vrij eenzijdig in grootte en prijsklasse.

Binnen eenzelfde complex is het aangewezen de grootte van de individuele tuinen meer te variëren. Er zijn immers mensen die graag veel tijd in hun tuin doorbrengen, anderen hebben minder vrije uren ter beschikking, worden een dagje ouder of zijn hulpbehoevend en wensen bijgevolg een kleinere tuin. Toch blijkt uit een recente bevraging dat de huidige volkstuingebruikers niet bereid zijn een deel van de eigen tuin af te staan, tenzij voor de aanleg van gemeenschappelijke infrastructuur, en in mindere mate voor de tegemoetkoming van de vraag van anderen.

De huurprijs van een tuin is meestal afhankelijk van de oppervlakte van het perceel, ongeveer 10 cent/m². Aangezien een tuin vaak tussen 150 à 200 m² groot is, betalen vele volkstuingebruikers € 10 à 20 huur per jaar. Willen volkstuinen hun sociale doelstelling niet voorbijstreven, moeten deze democratische prijzen te allen tijde gewaarborgd blijven.

6.2. PROFIEL HUIDIGE GEBRUIKERS IS EENZIJDIG

Niet enkel het aanbod, maar ook het profiel van de huidige gebruiker van volkstuinen is eenzijdig. Uit de recente bevraging onder de huidige volkstuingebruikers blijkt dat het grootste aantal tuinders gepensioneerde mannen zijn met de Belgische nationaliteit. Vrouwen bewerken zelden een tuin, evenals mensen jonger dan 40 jaar. De volkstuingebruiker woont meestal in een rijhuis met kleine buitenruimte. Hij bewerkt een volkstuin om meerdere redenen (als lichaamsbeweging, voor het sociale contact, om zeker te zijn van de gezondheid van de groenten, enzovoort), maar vooral om te voorzien in eigen groenten.

In tegenstelling tot de resultaten van de enquête blijkt uit de literatuur dat sinds de jaren 1980 een trendverschuiving bij de volkstuingebruikers waar te nemen is: steeds meer vrouwen, jongeren en immigranten bewerken een tuin (Segers *et al.*, 2007). Dit lijkt een logisch gevolg van een door diversiteit gekenmerkte hedendaagse samenleving. Volkstuinparken worden geconfronteerd met een tuinderpopulatie die stilaan diverser wordt qua leeftijd, nationaliteit en maatschappelijke achtergrond. Deze maatschappelijke verschuivingen veroorzaken nieuwe wensen en stellen de bestaande, traditionele tuinstructuren ter discussie (Nota Volkstuinen in Amsterdam, 2005). Opvallend in deze is het verschil in diversiteit tussen de volkstuinparken. In het Antwerpse zijn procentueel bijvoorbeeld meer migranten aan het werk dan in West-Vlaamse volkstuinparken.

Een deel van de oplossing bestaat in het creëren van specifieke settings en het aanbieden van aangepaste tuiniermogelijkheden voor bepaalde doelgroepen. (Verhoestraete *et al.*, 2007)

OUDEREN

De meeste volkstuingebruikers zijn ouder dan 60 jaar en gepensioneerd. Ze stoppen vaak met het huren van een volkstuin omwille van de grote tijdsinvestering en de zware lichamelijke arbeid. Door kleinere of gemeenschappelijke tuinen te voorzien kan toch nog aan de behoefte worden voldaan.

JEUGD

Volkstuinen zijn momenteel weinig gekend onder de schoolgaande jeugd. Toch kunnen ze een meerwaarde bieden op educatief vlak. Een volkstuin kan dan opgedeeld worden in meerdere kleinere percelen en wordt wekelijks onderhouden door schoolgaande jeugd of kinderen. Buiten de schooluren kan gedacht worden aan naschoolse activiteiten.

GEHANDICAPTEN

Indien het volkstuinpark gelegen is in de nabijheid van een gehandicaptenfaciliteit, kan de infrastructuur hier best op worden afgestemd. Mits het doorvoeren van specifieke aanpassingen kan een volkstuinpark toegankelijk worden gemaakt voor gehandicapten. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan verhoogde tuinen voor mensen in een rolstoel, bredere openbare paden en grotere tuinhuisjes.

6.3. INSPELEN OP DE FUNCTIEVERSCHUIVING

De primaire functie van volkstuinen is vanaf 1950 verschoven van voedselproductie naar recreatief tuinieren (Segers *et al.*, 2007). De eenzijdige economische doelstelling is sinds enige tijd voorbijgestreefd en het besef groeit dat volkstuinen meerdere functies tegelijk kunnen vervullen. Naast economische en recreatieve aspecten, beschikken ze namelijk ook over sociale, educatieve, ecologische, natuurlijke, cultuurhistorische en gezondheidswaarden. Ze zijn van betekenis voor zowel tuinders als bezoekers en het is dan ook noodzakelijk de verschillende functies te onderkennen.

Momenteel houden volkstuinen echter vast aan het traditionele gebruik, waardoor het aanbod aan functies zich vaak beperkt tot het tuinieren zelf. Toch zal het belang van functiemenging in de toekomst steeds toenemen. Enkele voorbeelden:

EDUCATIEVE FUNCTIES

Volkstuinparken bezitten een hoge educatieve waarde door de aanwezige kennis rond tuinieren, maar ook door de aanwezigheid van bijzondere planten (en dieren). Deze leerrijke omgeving kan verder benut worden door een combinatie van tuinieren met onderstaande functies (Verhoestraete *et al.*, 2007):

- Een informatiepunt waar buurtbewoners met vragen over natuur en milieu terecht kunnen of waar snoeiafval kan worden ingeleverd;
- Educatieve voorzieningen zoals bijenkasten, paddenstoelen en vlindertuinen;
- Schoolwerktuinen (cfr. 6.2.).

RECREATIEVE VOORZIENINGEN

Tuinieren is een vorm van ontspanning. Een volkstuinpark zou bij uitbreiding nog in andere vormen van ontspanning kunnen voorzien (Verhoestraete *et al.*, 2007):

- Speeltuintjes;

- Sportvelden (jeu de boules, dammen en schaken, minigolf,...);
- Georganiseerde fiets- en wandelroutes;
- Zwem- of vaarfaciliteiten;
- Visvijvers;
- Picknick- en barbecueplaatsen;
- Horeca;
- Dierenweide (kinderboerderij).

CULTURELE VOORZIENINGEN

Een volkstuinpark biedt de setting om een aantal culturele activiteiten te voorzien (Maarschall *et al.*, 2004):

- Openlucht concert, theater, dans, toneel en podium;
- Tuinproductietentoonstelling;
- Schilderen en tekenen;
- Poëzie en literatuuravonden.

OPENBAAR GROEN

Het ruimtelijk verweven van volkstuinen met openbaar groen kan de landschappelijke en ecologische betekenis van openbaar groen aanzienlijk verhogen (Verhoestraete *et al.*, 2007).

WATER

Door de verstedelijkingsdruk en ingevolge de klimaatsveranderingen, krijgt onze samenleving te kampen met steeds meer overstromingen. We hebben in stijgende mate nood aan gronden die het overvloedige water kunnen bergen en opslaan. Door het integreren van water in een volkstuinpark, kan het complex bijdragen aan waterberging en aan het vergroten van de ecologische betekenis van het gebied. Bovendien is water erg in trek, zowel omwille van de natuurwaarde als in functie van rust en verblijfsplaatsen. Waterrecreatie, boottochten of misschien zelfs woonboten kunnen inspelen op deze hedendaagse trend. (Maarschall *et al.*, 2004)

WONINGEN

Wonen aan de rand of misschien zelf in het volkstuinpark levert voordelen voor beide partijen: bewoners houden informeel toezicht op de tuinen, terwijl de tuinen dienst kunnen doen als goed onderhouden buurtgroen voor de omliggende woningen (Maarschall *et al.*, 2004).

WERKPLAATSEN

Kantoren aan de rand van het volkstuinpark leveren ook wederzijdse voordelen: werknemers houden informeel toezicht op de tuinen, terwijl de tuinen zorgen voor aantrekkelijke omgeving en uitzichtkwaliteit waar de werknemers tijdens de pauze een wandelingetje kunnen gaan maken (Maarschall *et al.*, 2004).

7. CONCLUSIE

Een modernisering van de invulling van het begrip 'volkstuinpark' staat hoog op de agenda. Dit geldt evenzeer voor de aanpassing van bestaande volkstuinparken, als voor de inrichting van nieuwe complexen.

In deze vernieuwing moet voldoende aandacht zijn voor de fundamenteën van het volkstuinwezen:

- Actief tuinieren als voornaamste bezigheid, als hoofddoel;
- Een groene omgeving;
- Rust en privacy;
- Betaalbaarheid;
- Laagdrempeligheid;
- Veiligheid;
- Sociaal netwerk .

Er bestaat geen blauwdruk van het nieuwe volkstuinpark. Elke situatie, iedere omgeving is anders. Het zal er telkens weer op aankomen om het aanbod af te stemmen op de lokale vraag. In een samenleving die gekenmerkt wordt door diversiteit en snelheid, zullen de hedendaagse volkstuinten steeds meer als dynamische ruimten moeten worden ingericht. Dit betekent bijvoorbeeld dat één grote perceel eenvoudig moet kunnen opgesplitst worden in een aantal kleinere tuinen wanneer daar vraag naar is, en dat het aangrenzende grasveld door verschillende sporters en andere recreanten kan gebruikt worden. Dit uitgangspunt kadert tevens binnen de doelstelling van meervoudig ruimtegebruik van de beperkte beschikbare ruimte.

Tenslotte is het belangrijk om niet enkel innovatieve ideeën te produceren, maar deze ook te ondersteunen. De traditionele volkstuinstructuren houden immers steeds minder stand en de vraag naar meer specifiek ingerichte complexen dringt zich op: thematische tuinen, tuinen voor specifieke doelgroepen, ...

8. BRONVERMELDING

An. (2005). Nota Volkstuinen in Amsterdam. Dienst Ruimtelijke Ordening Amsterdam, in opdracht van wethouder Maij van Openbare Ruimte en Groen, 51 p.

COREMANS K. (1984). Volkstuinen. Onuitgegeven scriptie, 83 p.

DIETZ N., LOOISE M., LAEREMANS C. (2008). Volkstuinen als groene motor, Quick-scan volkstuinen. Innovatienetwerk, Utrecht.

MAARSCHALL S., BOSCH N., VAN DE HAAGEN H. (2004). Van volkstuinpark naar tuinpark, ontwerpverkenningen naar modernisering van volkstuinparken in Amsterdam. Dienst Ruimtelijke Ordening Amsterdam, 73 p.

SEGRS Y., VAN MOLLE L. (2007). Volkstuinen, een geschiedenis. Davidsfonds, Leuven, 223 p.

VANHEE T. (1984). Volkstuinen. Onuitgegeven scriptie, 55 p.

VERHOESTRAETE D., LEINFELDER H., ALLAERT G. (2007). Toestandsbeschrijving van de volkstuinen in Vlaanderen vanuit een sociologische en ruimtelijke benadering. Universiteit Gent, Afdeling Mobiliteit en Ruimtelijke Planning, in opdracht van Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Monitoring en Studie, Brussel.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1. VRAGENLIJST T.A.V. DE GEBRUIKER OP WIENS NAAM DE VOLKSTUIN
GEREGISTEERD IS

BIJLAGE 2. VERWERKING VAN DE ANTWOORDEN

**BIJLAGE 1. VRAGENLIJST T.A.V. DE GEBRUIKER OP WIENS NAAM DE VOLKSTUIN
GEREGISTEERD IS**

VRAGENLIJST

“Inventarisatie knelpunten ter optimalisatie van de Vlaamse volkstuinten”

T.A.V. DE GEBRUIKER OP WIENS NAAM DE VOLKSTUIN GEREgistREERD IS

SITUERING

De Universiteit Gent – Afdeling Mobiliteit en Ruimtelijke Planning voert in samenwerking met de vzw De Vlaamse Volkstuin deze enquête uit in functie van het inventariseren van knelpunten om de Vlaamse volkstuinten te optimaliseren. Deze vragenlijst kadert binnen het project “Realisatie van de beleidsaanbevelingen van de studie ‘Toestandsbeschrijving van de volkstuin in Vlaanderen vanuit een sociologische en ruimtelijke benadering’”. Het project wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid enerzijds en de vzw De Vlaamse Volkstuin anderzijds en past binnen het geïntegreerd plattelandsbeleid.

De vragenlijst wil de basis vormen voor het formuleren van aanbevelingen ter optimalisatie van bestaande en ter inrichting van nieuwe volkstuinten. Thema's zoals bereikbaarheid, toegankelijkheid, doelgroepenbeleid en gebruiks- en belevingswaarde komen aan bod. De enquête is anoniem. Het enige wat als identificatie gevraagd wordt, is de naam van het volkstuintenpark waarin uw tuin gelegen is.

Gelieve uw antwoorden voor 1 maart 2010 aan de verantwoordelijke van uw volkstuintenpark terug te bezorgen. Hij/Zij zal de vragenlijst overmaken aan vzw De Vlaamse Volkstuin, om vervolgens de gegevens door de Universiteit Gent te laten verwerken.

Als u onduidelijkheden in de vragenlijst ontmoet, kunt u steeds contact opnemen met Griet Hanegreefs op het telefoonnummer 09 331 32 60 of via het e-mailadres Griet.Hanegreefs@UGent.be.

Vriendelijke groeten,

Namens de vzw De Vlaamse Volkstuin
A. Vercamer, voorzitter
N. Ghesquière, secretaris

Namens de Universiteit Gent - AMRP
G. Allaert, directeur
H. Leinfelder, coördinator
G. Hanegreefs, onderzoeker

PERSOONLIJKE GEGEVENS

Leeftijd

.....

Geslacht

(aankruisen wat past)

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

Nationaliteit

.....

Burgerlijke staat

(aankruisen wat past)

- ☐ Alleenstaand
- ☐ Gehuwd
- ☐ Samenwonend
- ☐ Weduwe/weduwnaar

Hoeveel kinderen heeft u?

.....

Beroep

(aankruisen wat past)

- ☐ Student
- ☐ Werkzaam
- ☐ Werkzoekend
- ☐ Arbeidsongeschikt
- ☐ Huisman/Huisvrouw
- ☐ Gepensioneerd

Woningtype

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig)

- ☐ Appartement
- ☐ Rijhuis
- ☐ Halfopen bebouwing
- ☐ Open bebouwing
- ☐ Andere:

Heeft u een buitenruimte aan uw woning?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig)

- ☐ Neen
- ☐ Ja, een terras van ongeveer m²
- ☐ Ja, een koer van ongeveer m²
- ☐ Ja, een tuin van ongeveer m²

Waarom bewerkt u een volkstuin?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Omdat de eigen tuin te klein is
- ☐ Om te voorzien in eigen groenten
- ☐ Om zeker te zijn van de gezondheid van de groenten
- ☐ Als lichaamsbeweging
- ☐ Voor sociaal contact
- ☐ Andere:
-

GEGEVENS MET BETREKKING TOT UW VOLKSTUIN

Waar is uw volkstuin gelegen? Maak een keuze uit de lijst die achteraan is bijgevoegd. Vermeld nummer, gemeente en naam van het volkstuinpark.

.....

Wat is het huidige bedrag dat u jaarlijks uitgeeft aan de huur van een volkstuin?

.....

Wat is het maximale bedrag dat u jaarlijks bereid zou zijn uit te geven aan de huur van een volkstuin?

.....

Hoe groot is uw eigen volkstuin?

.....

Zou u ooit bereid zijn om een deel van de oppervlakte van uw volkstuin af te staan?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Om tegemoet te komen aan de vraag van anderen naar een volkstuin
- ☐ Voor de aanleg van gemeenschappelijke infrastructuur voor het volkstuinpark
- ☐ Voor de aanleg van infrastructuur voor andere (verwante) activiteiten in het volkstuinpark
- ☐ Andere:

.....

BEREIKBAARHEID

Hoe gaat u in meer dan 60% van de gevallen naar het volkstuinpark?

(aankruisen wat past)

- ☐ Met de bus
- ☐ Met de tram
- ☐ Met de eigen wagen
- ☐ U rijdt mee met iemands wagen
- ☐ Met de bromfiets
- ☐ Met de fiets
- ☐ Te voet

Met welk openbaar vervoersmiddel wordt het volkstuinpark volgens u het best ontsloten en geef aan hoe ver de dichtstbijzijnde halte verwijderd is van het volkstuinpark?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig)

OPENBAAR VERVOERSMIDDEL	DICHTSTBIJZIJNDE HALTE
☐ Bus	 meter
☐ Tram	 meter
☐ Geen	

Vindt u het volkstuinpark goed bereikbaar met de wagen?

(aankruisen wat past)

- ☐ Neen
- ☐ Ja

Wat zijn de belangrijkste knelpunten tussen uw woning en het volkstuinpark als u met de wagen komt?

.....
.....

Hoeveel parkeerplaatsen zijn er voorzien aan het volkstuinpark?

.....

Vindt u dit voldoende?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig)

- ☐ Neen, er zouden parkeerplaatsen moeten bijkomen
- ☐ Ja

Vindt u het volkstuinpark goed bereikbaar met de fiets?

(aankruisen wat past)

- ☐ Neen
- ☐ Ja

Wat zijn de belangrijkste knelpunten tussen uw woning en het volkstuinpark als u met de fiets komt?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Gevaarlijke kruispunten met lokale wegen
- ☐ Kruisen van een spoorweg
- ☐ Kruisen van een autosnelweg
- ☐ Afwezigheid van een fietspad
- ☐ Andere:
-

Zijn er fietsstallingen aanwezig?

(aankruisen wat past - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Neen
- ☐ Ja, aan de ingang van het volkstuinpark
- ☐ Ja, enkele verspreid over het volkstuinpark
- ☐ Ja, aan iedere tuin

Waar stalt u uw fiets?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig)

- ☐ Aan de ingang van het volkstuinpark
- ☐ Aan mijn eigen volkstuin
- ☐ Andere:
-

Zijn de paden doorheen het volkstuinpark geschikt voor fietsers?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Ja
- ☐ Neen, de ondergrond is ongeschikt voor fietsers
- ☐ Neen, omwille van
-

TOEGANKELIJKHEID

Hoeveel toegangen / uitgangen zijn er aan het volkstuintpark?

.....

Kan het volkstuintpark worden afgesloten?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Neen
- ☐ Ja, het volkstuintpark maakt deel uit van een park dat kan afgesloten worden
- ☐ Ja, het volkstuintpark heeft een afzonderlijke omheining
- ☐ Ja,

Indien het volkstuintpark kan worden afgesloten, beschikken de tuinders over een sleutel / code waardoor ze te allen tijde hun volkstuin kunnen bewerken?

(aankruisen wat past)

- ☐ Neen
- ☐ Ja

Zijn er vaste sluitingsuren en/of -dagen waarop het volkstuintpark ontoegankelijk is?

Zo ja, wanneer?

.....

.....

Wie krijgt u als volkstuinder zelf op bezoek in het volkstuintpark en met welke frequentie?

(aankruisen wat past)

	DAGELIJKS	WEKELIJKS	MAANDELIJKS	MINDER
VROUW				
KINDEREN				
ANDERE FAMILIELEDEN				
VRIENDEN				

Hoe vaak merkt u derden (niet-tuinders) op in het volkstuintpark?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig)

	DAGELIJKS	WEKELIJKS	MAANDELIJKS	MINDER
WANDELAARS				
FIETSERS				
SCHOOLKINDEREN				
ANDERE:				
ANDERE:				

Vindt u het wenselijk dat derden (niet-tuinders) het volkstuintuinpark bezoeken?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig)

- ☐ Neen, omdat:
- ☐ Ja, omdat:

Wat maakt het volkstuintuinpark nu reeds aantrekkelijk voor derden?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Goede wandel- en fietspaden doorheen het volkstuintuinpark
- ☐ Verzorgde uitzicht van het volkstuintuinpark
- ☐ Aanwezigheid van zitbanken
- ☐ Andere:

Wat zou het volkstuintuinpark aantrekkelijker / toegankelijker kunnen maken voor derden?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Goede wandel- en fietspaden doorheen het volkstuintuinpark
- ☐ Verzorgde uitzicht van het volkstuintuinpark
- ☐ Aanwezigheid van zitbanken
- ☐ Andere:

DOELGROEPEN

Welke groepen volkstuinders zijn volgens u aanwezig in het volkstuinpark? Nummer ze in volgorde van belang. Start met het cijfer 1 als voornaamste groep.

RANGSCHIKKING (1-5)	GROEP
	Gepensioneerden
	Bruggepensioneerden
	Gezinnen met kinderen
	Tweeverdieners zonder kinderen
	Alleenstaanden

Heeft u weet van een gericht beleid naar bepaalde doelgroepen?

.....

.....

Hoeveel % van de tuinen wordt naar schatting bewerkt door allochtonen?

.....

Heeft u contact met hen?

(aankruisen wat past)

- ☐ Neen
- ☐ Ja

Stoort hun aanwezigheid u?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig)

- ☐ Neen
- ☐ Ja, omdat
-

Welke activiteiten worden door de beheerder van het volkstuinpark georganiseerd voor de volkstuingebruikers?

.....

.....

Neemt u deel aan één of meerdere van deze activiteiten?

(aankruisen wat past)

- ☐ Neen
- ☐ Ja

Vindt u deze activiteiten nodig?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig)

- ☐ Neen, omdat
- ☐ Ja, omdat

Richt het volkstuinpark zich daarnaast nog tot bepaalde doelgroepen van niet-tuinders?

(aankruisen wat past)

- ☐ Neen
- ☐ Ja

Zo ja, welke?

(aankruisen wat past - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Kleuter onderwijs
- ☐ Lager onderwijs
- ☐ Middelbaar onderwijs
- ☐ Gehandicapten
- ☐ Psychiatrische patiënten
- ☐ Probleemjongeren
- ☐ Sportievelingen
- ☐ Recreanten
- ☐ Andere:

Hoe komt dit tot uiting?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Infrastructuur:
- ☐ Specifieke programma's:
- ☐ Andere:

Vindt u het aangenaam of zou u het als een pluspunt ervaren mochten er naast het tuinieren nog andere activiteiten plaatsvinden aansluitend aan het volkstuinpark?

(aankruisen wat past)

- ☐ Neen
- ☐ Ja

Zo ja, welke?

.....

.....

.....

GEBRUIKS- EN BELEVINGSWAARDE

Welke eisen of voorwaarden staan er in het huishoudelijke reglement?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Het volkstuinpark heeft geen huishoudelijk reglement
- ☐ Eisen met betrekking tot de omheining:
- ☐ Eisen met betrekking tot de vaste beplanting (bomen, struiken, ...):
- ☐ Eisen met betrekking tot de groenteteelt:
- ☐ Eisen met betrekking tot de verhouding groentetuin-siertuin:
- ☐ Eisen met betrekking tot de bergplaats:
- ☐ Eisen met betrekking tot de infrastructuur (vb regenwaterton, ...):
- ☐ Eisen met betrekking tot lawaaihinder:
- ☐ Eisen met betrekking tot de aanwezigheid van dieren in uw eigen volkstuin:
- ☐ Andere:

Welke gestelde eisen of voorwaarden uit het huishoudelijke reglement worden volgens u in het algemeen NIET opgevolgd in het volkstuinpark?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Alle eisen of voorwaarden worden opgevolgd
- ☐ Geen enkele eis of voorwaarde wordt opgevolgd
- ☐ Sommige eisen of voorwaarden worden NIET opgevolgd, namelijk:

Welke gestelde eisen of voorwaarden vindt u te ver gaan (en waarom)?

.....

.....

.....

Wat doet u extra met betrekking tot de verzorging/het uitzicht van uw eigen volkstuin?

.....

.....

.....

Welke inspanningen levert de beheerder van het volkstuinpark aan de verzorging / het uitzicht van het volkstuinpark als geheel?

.....

.....

.....

Hoe zou men volgens u de verzorging / het uitzicht van het volkstuinpark kunnen verbeteren?

.....

.....

.....

Ervaart u hinder vanuit de omgeving van het volkstuinpark?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Neen, het volkstuinpark is gelegen in een rustige omgeving (vb park)
 - ☐ Ja, het volkstuinpark is gelegen nabij een spoorweg
 - ☐ Ja, het volkstuinpark is gelegen nabij een autosnelweg
 - ☐ Andere:
-

Wordt het volkstuinpark geplaagd door vandalisme?

(aankruisen wat past - aanvullen indien nodig - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Neen
 - ☐ Ja, stelen van groenten
 - ☐ Ja, afbreken van infrastructuur
 - ☐ Ja, verwoesten van beplanting
 - ☐ Ja, andere:
-

Welke nutsvoorzieningen zijn er in het volkstuinpark aanwezig?

(aankruisen wat past - meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Leidingwater
- ☐ Handpompen
- ☐ Sanitair
- ☐ Elektriciteit
- ☐ Kantine

INVENTARIS VOLKSTUINEN

NR	Gemeente	Naam volkstuinpark
1	Sint-Niklaas	Koninklijk Werk voor de Volkstuin Sint-Niklaas vzw
2	Sint-Niklaas	Volkstuin Peter Benoitpark
3	Oudenaarde	Volkstuin 'Onze Tuin'
4	Oudenaarde	Volkstuin Fortstraat
5	Hamme	Volkstuin Henegaarschoor
6	Hamme	Volkstuin Klein Broekschoor
7	Geraardsbergen	Volkstuin Zonnebloemstraat
8	Geraardsbergen	Volkstuin Sint-Martensstraat
9	Dendermonde	Werk van den Akker Dendermonde vzw
10	Dendermonde (Grembergen)	Werk van den Akker Grembergen vzw
11	Temse	Akker Boel
12	Temse	Akker Sompershoek
13	Temse	Akker Verbeeck
14	Gent (District Sint-Amandsberg)	Volkstuin De Slotenkouter
15	Gent (District Gentbrugge)	Koninklijk Werk der volkstuinten - Afdeling Gentbrugge
16	Destelbergen	Volkstuin Kerkham
17	Kruibeke	Werk van den Akker Kruibeke vzw
18	Waasmunster	Volkstuin Durme
19	Waasmunster	Volkstuin Wareslage
20	Zottegem	Volkstuin Cantaert
21	Aalst	Volkstuin Den Ajuin
22	Antwerpen (District Antwerpen)	Volkstuin Muisbroek
23	Antwerpen (District Antwerpen)	Volkstuin Luchtbal
24	Antwerpen (District Antwerpen)	Volkstuin Sprangweel
25	Antwerpen (District Antwerpen)	Volkstuin Varenlaan
26	Antwerpen (District Antwerpen)	Volkstuin Vaartkaai
27	Antwerpen (District Merksem)	Koninklijk Werk der Volkstuinten - Afdeling Merksem
28	Antwerpen (District Deurne)	Volkstuin Ten Eekhave
29	Antwerpen (District Deurne)	Volkstuin Ruggeveld
30	Antwerpen (District Deurne)	Volkstuin Boterlaar 1 (Van Strijdoncklaan)
31	Antwerpen (District Deurne)	Volkstuin Boterlaar 2 (Peter Benoitstraat)
32	Antwerpen (District Deurne)	Volkstuin Boterlaar 3 (Van Strijdoncklaan)
33	Antwerpen (District Deurne)	Volkstuin Silsburg
34	Antwerpen (District Deurne)	Volkstuin Eksterlaar en Manebrugge
35	Antwerpen (District Deurne)	Volkstuin Oude Donk
36	Antwerpen (District Deurne)	Volkstuin Bosuil
37	Antwerpen (District Berchem)	Volkstuin De Singel
38	Antwerpen (District Berchem)	Volkstuin Polygoon
39	Antwerpen (District Berchem)	Volkstuin Roderveld
40	Antwerpen (District Berchem)	Volkstuin 't Prieel
41	Antwerpen (District Berchem)	Volkstuin Brilschans
42	Antwerpen (District Berchem)	Volkstuin Veldekens

43	Antwerpen (District Berchem)	NMBS (Saffierstraat)
44	Antwerpen (District Berchem)	Volkstuin Flora '67 (Noord)
45	Antwerpen (District Berchem)	Volkstuin Flora '67 (Zuid)
46	Antwerpen (District Wilrijk)	Volkstuin Wilrijk Vinkenveld vzw
47	Antwerpen (District Hoboken)	Werk van den Akker - Afdeling Hoboken
48	Antwerpen (District Hoboken)	Volkstuin Den Brempt
49	Antwerpen (District Hoboken)	Volkstuin Malooshof
50	Antwerpen (District Hoboken)	Volkstuin Valkstraat
51	Antwerpen (District Ekeren)	NMBS (Kardelaan)
52	Mortsel	Volkstuin De Stappe
53	Mortsel	Volkstuin Krijgsbaan
54	Mortsel	Volkstuin Hollandse Tuin
55	Mortsel	Volkstuin Bremveldlaan
56	Mortsel	NMBS (Steenacker)
57	Mortsel	NMBS (Cogelslei)
58	Edegem	Koninklijk Werk der Volkstuinen - Afdeling Edegem
59	Edegem	Volkstuin Vestinglaan (Fort 5)
60	Stabroek	Volkstuin Velt Polder
61	Lier	Volkstuin Begijnenbeemd
62	Brasschaat	Volkstuin Velt Brasschaat
63	Schilde	Volkstuin Velt, Afdeling Dodoenstuin
64	Herentals	Volkstuin Het Vlietje (Noord)
65	Herentals	Volkstuin Het Vlietje (Zuid)
66	Mechelen	Volkstuin wijk Tivoli
67	Turnhout	Volkstuin Zonneschijn
68	Turnhout	Volkstuin Verwaest
69	Turnhout	Volkstuin Tuinweelde
70	Oostende	Volkstuin Karel Achtergaele
71	Oostende	Volkstuin De Zomerloop
72	Oostende	Volkstuin De Groene Dijk
73	Middelkerke	Volkstuin De Volksakker
74	Knokke-Heist	Volkstuin Velt Heist
75	Brugge (Zeebrugge)	Volkstuin Zeebrugge
76	Brugge (Zwankendamme)	Volkstuin Glaverbel
77	Brugge (Tillegembos)	Volkstuin Provinciaal Domein Tillegembos
78	Brugge (Sint-Pieters-op-den-Dijk)	Volkstuin Duivenkeet
79	Brugge (Sint-Pieters-op-den-Dijk)	Volkstuin Sint-Pietersmolenwijk
80	Brugge (Centrum)	Volkstuin Kruisvest
81	Ieper	Volkstuin Kasteelwijk
82	Ieper	Volkstuin De Brieke
83	Kortrijk	Volkstuin De Venning
84	Kortrijk (Bellegem)	Volkstuin De Volksberg
85	Kortrijk (Heule)	Volkstuin Disgracht
86	Genk	Volkstuin Sledderlo
87	Genk	Volkstuin Zwartberg

88	Genk	NMBS (Arbeidsstraat)
89	Sint-Truiden	Volkstuin De Waterkuil
90	Peer	Volkstuin Peer
91	Hasselt	Volkstuin De Banneux-vrienden
92	Heusden-Zolder	NMBS (Schoolstraat)
93	Diest	Volkstuin Begijnhof
94	Diest	NMBS (Spoorwegstraat)
95	Leuven (Heverlee)	Volkstuin Abdij van het Park
96	Leuven (Heverlee)	NMBS (Brugstraat)
97	Vilvoorde	Volkstuin Hellestraat
98	Vilvoorde	NMBS (Parkstraat)
99	Tienen	Volkstuin Torsinweg
100	Tienen	Volkstuin Kerkstraat

BIJLAGE 2. VERWERKING VAN DE ANTWOORDEN

VERWERKING VAN DE ANTWOORDEN

De vragenlijst werd verstuurd naar de verantwoordelijke voorzitters van alle 100 volkstuinparken in Vlaanderen. Er werden 401 antwoorden ingezameld en verwerkt van 34 verschillende volkstuinparken. De verkregen reacties zijn zeer uiteenlopend: soms werden de antwoorden van de volkstuingebruikers van eenzelfde volkstuincomplex samengevat in 1 enquête, van andere volkstuinparken werden afzonderlijke antwoorden van alle of enkele tuinders ontvangen. Bovendien beantwoordde niet iedereen alle vragen. Dit zijn belangrijke aspecten bij de verwerking en interpretatie van de gegevens.

De antwoorden werden op 2 manieren verwerkt:

(1) Gemiddelde van alle respondenten

Alle verzamelde antwoorden, ongeacht in welk volkstuinpark de respondent een perceel bewerkt, werden opgeteld en gedeeld door het totale aantal respondenten (401). Op deze manier weegt elke enquête, elke respondent even zwaar door.

(2) Gemiddelde van alle volkstuinparken waarvan minstens 1 ingevulde enquête werd ontvangen

Alle verzamelde antwoorden van respondenten behorende tot eenzelfde volkstuinpark werden opgeteld en gedeeld door het aantal respondenten van dat volkstuinpark. Vervolgens zijn alle gemiddelden van de verschillende volkstuinparken opgeteld en gedeeld door het aantal volkstuinparken waarvan minstens 1 ingevulde enquête werd ontvangen (34). Op deze manier wegen de 34 volkstuinparken even zwaar door.

Beide verwerkingsmethoden resulteren in andere resultaten. Afhankelijk van het ondervraagde thema, werd ofwel het gemiddelde van alle respondenten geregistreerd (1) ofwel het gemiddelde van de 34 volkstuinparken (2). De thema's 'bereikbaarheid', 'toegankelijkheid', 'doelgroepen', en 'gebruiks- en belevingswaarde' hebben betrekking op het volkstuinpark zelf en zijn dus verwerkt volgens methode (2). De thema's 'persoonlijke gegevens' en 'gegevens met betrekking tot uw volkstuin' zijn gericht op de volkstuingebruiker zelf en zijn verwerkt volgens methode (1). In de antwoordtabellen is ook steeds het absolute aantal antwoorden weergegeven met inbegrip van het aantal blanco reacties. Op sommige vragen waren meerdere antwoorden mogelijk.

VOORBEELD ANTWOORDENTABEL

MOGELIJKE ANTWOORDEN ONDERVERDEELD IN VERSCHILLENDE CATEGORIEËN	X	Y	Z	blanco
AANTAL VERKREGEN ANTWOORDEN PER CATEGORIE (= ABSOLUTE AANTALLEN)	#	#	#	#
GEMIDDELDE 401 RESPONDENTEN (1) <u>OF</u> GEMIDDELDE 34 VOLKSTUINPARKEN (2) PER CATEGORIE (= RELATIEVE AANTALLEN)	%	%	%	

PERSOONLIJKE GEGEVENS (1)

Leeftijd

19 of jonger	20-39	40-59	60-69	70 of ouder	blanco
1	18	120	141	94	27
0 %	4 %	30 %	35 %	23 %	

Geslacht

man	vrouw	blanco
347	49	5
87 %	12 %	

Nationaliteit

Belg	andere	blanco
264	3	134
66 %	1 %	

Burgerlijke staat

alleenstaand	gehuwd	samenwonend	weduwe	blanco
39	308	22	23	9
10 %	77 %	5 %	6 %	

Hoeveel kinderen heeft u?

geen	1	2	3	4 of meer	blanco
33	66	79	41	25	157
8 %	16 %	20 %	10 %	6 %	

Beroep

student	werkzaam	werkzoekend	arbeids- ongeschikt	huisvrouw	gepensioneerd
1	107	10	13	9	252
0 %	27 %	2 %	3 %	2 %	63 %

blanco
9

Woningtype

appartement	rijhuis	halfopen bebouwing	open bebouwing	blanco
79	221	56	36	9
20 %	55 %	14 %	9 %	

Heeft u een buitenruimte aan uw woning?

geen	blanco
42	27
10 %	

terras onbekende grootte	terras $\leq 20 \text{ m}^2$	terras $\geq 21 \text{ m}^2$
2	81	28
0 %	20 %	7 %

koer onbekende grootte	koer $\leq 20 \text{ m}^2$	koer $\geq 21 \text{ m}^2$
5	68	26
1 %	17 %	6 %

tuin onbekende grootte	tuin $\leq 20 \text{ m}^2$	tuin 21 - 100 m^2	tuin $\geq 101 \text{ m}^2$
2	27	108	62
0 %	7 %	27 %	15 %

Waarom bewerkt u een volkstuin?

omdat de eigen tuin te klein is	om te voorzien in eigen groenten	om zeker te zijn van de gezondheid van de groenten
143	305	216
36 %	76 %	54 %

als lichaamsbeweging	voor sociaal contact
241	238
60 %	59 %

andere redenen
als hobby uit liefde voor de natuur om te rusten (in een gezonde omgeving) als ontspanning omdat de eigen tuin niet voldoet omdat ik groene vingers heb om speciale groenten te kweken omwille van financiële redenen omdat het een voortzetting is van vader op zoon omdat ik een ecologische levenswijze nastreef omdat het een morele voldoening geeft omdat het een passie is omwille van didactische redenen omwille van emotionele redenen uit liefde voor de groenten uit verveling om de tuin te kunnen schilderen

GEGEVENS MET BETREKKING TOT UW VOLKSTUIN (1)

Wat is het huidige bedrag dat u jaarlijks uitgeeft aan de huur van een volkstuin?

€ 10 of minder	€ 11 - € 20	€ 21 - € 30	€ 31 - € 50	€ 51 - € 100	€ 101 of meer
99	81	41	72	67	9
25 %	20 %	10 %	18 %	17 %	2 %

blanco
32

Wat is het maximale bedrag dat u jaarlijks bereid zou zijn uit te geven aan de huur van een volkstuin?

€ 10 of minder	€ 11 - € 20	€ 21 - € 30	€ 31 - € 50	€ 51 - € 100	€ 101 of meer
44	40	44	52	65	14
11 %	10 %	11 %	13 %	16 %	3 %

blanco
142

Hoe groot is uw eigen volkstuin?

$\leq 100\text{m}^2$	$101\text{m}^2 - 150\text{m}^2$	$151\text{m}^2 - 200\text{m}^2$	$201\text{m}^2 - 250\text{m}^2$	$251\text{m}^2 - 300\text{m}^2$	$\geq 301\text{m}^2$
61	54	120	39	33	42
15 %	13 %	30 %	10 %	8 %	10 %

blanco
52

Zou u ooit bereid zijn om een deel van de oppervlakte van uw volkstuin af te staan?

om tegemoet te komen aan de vraag van anderen	voor de aanleg van gemeenschappelijke infrastructuur	voor de aanleg van infrastructuur voor andere activiteiten
60	72	20
15 %	18 %	5 %

neen	blanco
155	104
39 %	

andere
ik deel reeds mijn tuin om te delen met de kinderen 2 als tuinuitbreiding voor omwonenden omdat het te zwaar wordt omwille van de prijs voor een mooier tuinhuis

BEREIKBAARHEID (2)

Hoe gaat u in meer dan 60% van de gevallen naar het volkstuinpark? -

bus	tram	eigen wagen	meerijden met iemand anders	bromfiets	fiets
6	2	155	2	9	238
1 %	1 %	32 %	3 %	1 %	51 %

te voet	blanco
131	3
32 %	

Met welk openbaar vervoersmiddel wordt het volkstuinpark volgens u het best ontsloten en geef aan hoe ver de dichtstbijzijnde halte verwijderd is van het volkstuinpark?

geen openbare vervoershalte	blanco
96	98
20 %	

bushalte onbekende afstand	bushalte ≤ 100 m	bushalte 101 m - 200 m	bushalte 201 m - 500 m	bushalte ≥ 501 m
19	39	46	43	28
3 %	13 %	9 %	15 %	6 %

tramhalte onbekende afstand	tramhalte ≤ 100 m	tramhalte 101 m - 200 m	tramhalte 201 m - 500 m	tramhalte ≥ 501 m
5	9	5	11	2
4 %	2 %	1 %	3 %	2 %

Vindt u het volkstuinpark goed bereikbaar met de wagen?

neen	ja	blanco
24	353	24
7 %	80 %	

Wat zijn de belangrijkste knelpunten tussen uw woning en het volkstuinpark als u met de wagen komt?

knelpunten als u zich met de wagen verplaatst
geen slechte staat van de toegangsweg gevaarlijke kruispunten verkeersdrukte parkeermogelijkheden ophaalbrug spoorweginnengang sport- of speelweide, school

Hoeveel parkeerplaatsen zijn er voorzien aan het volkstuinpark?

geen	1 of 2	3 - 5	6 - 10	11 - 20	21 of meer
94	22	9	51	67	45
32 %	4 %	2 %	9 %	15 %	16 %

blanco
113

Vindt u dit voldoende?

neen	er moeten 1 of 2 plaatsen bijkomen	er moeten 3 - 5 plaatsen bijkomen	er moeten 6 - 10 plaatsen bijkomen	er moeten 11 - 20 plaatsen bijkomen	er moeten 21 of meer plaatsen bijkomen
89	2	23	19	12	7
16 %	1 %	4 %	2 %	1 %	1 %

ja	blanco
220	92
59 %	

Vindt u het volkstuinpark goed bereikbaar met de fiets?

neen	ja	blanco
7	377	17
1 %	88 %	

Wat zijn de belangrijkste knelpunten tussen uw woning en het volkstuinpark als u met de fiets komt?

gevaarlijke kruispunten met lokale wegen	kruisen van een spoorweg	kruisen van een autosnelweg	afwezigheid van een fietspad
97	9	9	84
27 %	2 %	1 %	15 %

geen knelpunten	blanco
108	109
30 %	

andere knelpunten als u zich met de fiets verplaatst
slechte staat van de toegangsweg onmogelijk om materiaal mee te nemen ongemakkelijke brug kasseien tramsporen stadskern doorkruisen

Zijn er fietsstallingen aanwezig?

ja, aan de ingang van het volkstuinpark	ja, verspreid over het volkstuinpark	ja, aan iedere tuin
69	2	31
7 %	0 %	5 %

neen	blanco
273	26
74 %	

Waar stalt u uw fiets?

aan de ingang van het volkstuinpark	aan mijn eigen tuin	blanco
21	313	54
6 %	70 %	

op andere plaatsen
in mijn eigen tuin aan de kantine in de serre

Zijn de paden doorheen het volkstuinpark geschikt voor fietsers?

ja	neen, de ondergrond is ongeschikt	blanco
226	89	18
56 %	17 %	

neen, omwille van andere redenen
wegen zijn te smal modderpoel bij regenweer verboden te fietsen omwille van de veiligheid wegen zijn niet goed onderhouden er zijn teveel bochten in de wegen er zitten putten in de wegen tractor rijdt wegen kapot

TOEGANKELIJKHEID (2)

Hoeveel toegangen / uitgangen zijn er aan het volkstuinpark?

1	2	3	4 of meer	blanco
113	122	54	74	38
26 %	28 %	18 %	17 %	

Kan het volkstuinpark worden afgesloten?

neen	ja, maakt deel uit van een park dat kan worden afgesloten	ja, heeft een afzonderlijke omheining	blanco
311	10	51	13
69 %	2 %	17 %	

ja, kan op een andere manier worden afgesloten
ieder perceel kan afzonderlijk worden afgesloten

Indien het volkstuinpark kan worden afgesloten, beschikken de tuinders over een sleutel / code waardoor ze te allen tijde hun volkstuin kunnen bewerken?

neen	ja	blanco
97	44	260
18 %	13 %	

Zijn er vaste sluitingsuren en/of -dagen waarop het volkstuinpark ontoegankelijk is?
Zo ja, wanneer?

neen	blanco
184	181
54 %	

vaste sluitingsuren en/of -dagen
tussen zonsondergang en zonsopgang zondag (in principe) 20u - 8u winter 17u - 9u, zomer 19u - 6u

Wie krijgt u als volkstuinte zelf op bezoek in het volkstuintpark en met welke frequentie?

niemand	blanco
8	64
1 %	

vrouw dagelijks	vrouw wekelijks	vrouw maandelijks	vrouw minder
54	110	45	39
18 %	22 %	13 %	11 %

kinderen dagelijks	kinderen wekelijks	kinderen maandelijks	kinderen minder
16	50	39	59
2 %	20 %	7 %	17 %

familie dagelijks	familie wekelijks	familie maandelijks	familie minder
7	43	40	92
1 %	13 %	10 %	24 %

vrienden dagelijks	vrienden wekelijks	vrienden maandelijks	vrienden minder
40	64	51	67
9 %	16 %	23 %	18 %

Hoe vaak merkt u derden (niet-tuinders) op in het volkstuinpark?

niemand	blanco
3	96
2 %	

wandelaars dagelijks	wandelaars wekelijks	wandelaars maandelijks	wandelaars minder
155	48	12	63
35 %	13 %	5 %	19 %

fietzers dagelijks	fietzers wekelijks	fietzers maandelijks	fietzers minder
104	25	7	50
24 %	9 %	4 %	9 %

kinderen dagelijks	kinderen wekelijks	kinderen maandelijks	kinderen minder
97	17	31	45
18 %	5 %	5 %	9 %

anderen dagelijks	anderen wekelijks	anderen maandelijks	anderen minder
dieven vandalen sluikstorters joggers omwonenden parkbezoekers jeugd voetbalfans zigeuners	dieven jeugd vissers parkbezoekers	groendienst omwonenden bewoners rusthuis vandalen zigeuners	vernielers

Vindt u het wenselijk dat derden (niet-tuinders) het volkstuinpark bezoeken?

neen	redenen
181	privaat domein angst voor vernieling angst voor diefstal verstoring van de stilte sluikstorten respecteren het reglement niet
42 %	

ja	redenen
143	sociaal contact kennismaking met het volkstuinwezen aanmoediging om zelf te tuinieren educatieve waarde als ontspanning om te genieten van het mooie uitzicht
35 %	

blanco
77

Wat maakt het volkstuinpark nu reeds aantrekkelijk voor derden?

goede wandel- en fietspaden	verzorgde uitzicht	aanwezigheid van zitbanken	blanco
122	141	96	114
25 %	36 %	16 %	

andere elementen die het volkstuinpark nu reeds aantrekkelijk maken
niets bloemen gezelligheid sociaal contact clubhuis short-cut groene long in stadscentrum vandalisme en diefstal picknicktafels fiets- en wandelroutes natuur rust sportplein vogelreservaat

Wat zou het volkstuinpark aantrekkelijker / toegankelijker kunnen maken voor derden?

goede wandel- en fietspaden	verzorgde uitzicht	aanwezigheid van zitbanken	blanco
45	87	93	137
12 %	18 %	26 %	

andere elementen die het volkstuinpark aantrekkelijker/toegankelijker kunnen maken
niets, liever geen derden sanitair plaatsen van tuinhuisjes (koterij weg) kantine bloemen verbeteren van de toegangsweg jaarlijkse open tuindag beter onderhouden nieuwe afsluiting verlichting kindertuin infoborden verbeteren van de bereikbaarheid

DOELGROEPEN (2)

Welke groepen volkstuinders zijn volgens u aanwezig in het volkstuinpark? Nummer ze in volgorde van belang. Start met het cijfer 1 als voornaamste groep.

gepensioneerd- den	bruggepensio- neerden	gezinnen met kinderen	tweeverdieners zonder kinderen	alleenstaanden
1	2	3	5	4

Heeft u weet van een gericht beleid naar bepaalde doelgroepen?

neen	blanco
215	166
57 %	

ja	welk beleid?
20	gericht naar gepensioneerden omwille van hun vrije tijd aantrekken van allochtonen, jonge mensen en gezinnen buurtbewoners krijgen voorrang gericht naar scholen
11 %	

Hoeveel % van de tuinen wordt naar schatting bewerkt door allochtonen?

geen	blanco
95	66
31 %	

1 % - 10 %	11 % - 20 %	21 % - 40 %	41 % - 60 %	61 % - 80 %	81 % of meer
145	31	42	18	4	0
28 %	7 %	10 %	11 %	0 %	0 %

Heeft u contact met hen?

neen	ja	blanco
145	166	90
31 %	39 %	

Stoort hun aanwezigheid u?

neen	blanco
275	85
63 %	

ja	redenen
41	achterlaten van zwerfvuil
8 %	slecht onderhoud (onkruid)
	verschil in taal
	leven het huishoudelijk reglement niet na
	gesloten groep, nemen niet deel aan activiteiten
	lawaaioverlast

Welke activiteiten worden door de beheerder van het volkstuintuinpark georganiseerd voor de volkstuingebruikers?

activiteiten
geen voordrachten, spreekbeurten vergaderingen hofprijskamp pompoenwedstrijd open tuindag (jaarlijks) eetfestijn (bbq, mosselsouper, ontbijt, ...) daguitstappen busreizen fiets- en wandeltochten bezoek aan andere tuinen lessen rond tuinieren (snoeiles, composteerles, kookles, bloemschikken, ...) tentoonstellingen gezamenlijke aankoop zaai- en plantartikelen hulp bij leveren van compost compostdagen jaarlijkse clean-up petanque countryavond dia-avond tombola wafel- of pannenkoekenbak

Neemt u deel aan één of meerdere van deze activiteiten?

neen	ja	soms	blanco
117	199	8	77
24 %	45 %	1 %	

Vindt u deze activiteiten nodig?

neen	redenen
100	volkstuinpark is te klein geen behoefte, geen interesse tijdsgebrek te oud overbodig, voldoende aanbod vanuit andere organisaties
25 %	

ja	redenen
222	sociaal contact educatieve waarde vrienden maken gezelligheid bevordert de samenhang en collegialiteit uit interesse ideeën uitwisselen om kleine problemen te bespreken
55 %	

blanco
79

Richt het volkstuinpark zich daarnaast nog tot bepaalde doelgroepen van niet-tuinders?

neen	kleuter onderwijs	lager onderwijs	middelbaar onderwijs	gehandicapten
220	48	62	9	16
58 %	7 %	16 %	1 %	3 %

psychiatrische patiënt	probleem- jongeren	sportievelingen	recreanten	blanco
3	5	11	26	91
0 %	1 %	1 %	4 %	

andere
buurtbewoners bejaarden van rusthuizen bewoners van sociale wijken toeristen verenigingen petanquespelers

Vindt u het aangenaam of zou u het als een pluspunt ervaren mochten er naast het tuinieren nog andere activiteiten plaatsvinden aansluitend aan het volkstuinpark?

neen	redenen
230	enkel tuinieren hoort thuis op het volkstuinpark er is reeds voldoende aanbod verstoring van de rust volkstuinpark is te klein locatie is ongeschikt
60 %	

ja	welke activiteiten?
76	bloemschikken kooklessen voedinglessen compostverwerking voordrachten dierenparkje (wijk)feesten educatieve uitstappen begeleide wandelingen schoolbezoek voetbalplein speeltuintje kaarten petanque fruit kweken open tuindagen dagreizen fiets- en wandeltochten etentjes pannenkoekenbak
14 %	

blanco
95

GEBRUIKS- EN BELEVINGSWAARDE (2)

Welke eisen of voorwaarden staan er in het huishoudelijke reglement?

geen huishoudelijk reglement	omheining	vaste beplanting	groenteteelt	verhouding groentetuinsiertuin
67	149	166	160	143
15 %	36 %	36 %	40 %	40 %

bergplaats	infrastructuur	lawaaihinder	aanwezigheid van dieren	blanco
177	126	92	169	58
40 %	29 %	18 %	34 %	

Welke gestelde eisen of voorwaarden uit het huishoudelijke reglement worden volgens u in het algemeen NIET opgevolgd in het volkstuinpark?

alle eisen of voorwaarden opgevolgd	geen enkele eis of voorwaarde opgevolgd	blanco
135	6	159
31 %	1 %	

sommige eisen of voorwaarden niet opgevolgd	welke?
101	snoeien van hagen houden van dieren onderhoud van percelen onkruidbeheersing gebruik van pesticiden juist composteren plaatsen van constructies zwerfvuil achterlaten vuur maken verhouding groentetuinsiertuin hoogstambomen planten werken op zon- en feestdagen
37 %	

Welke gestelde eisen of voorwaarden vindt u te ver gaan (en waarom)?

eisen of voorwaarden die te ver gaan
geen niet streng genoeg aanvraag indienen voor bouw van constructies maximale grootte en aantal tuinhuisen omheining mag niet, maar is wel nodig hoogte en soort omheining geen bomen en struiken toegelaten boomplaatsbepaling niet werken op zondag proper houden van voetpaden geen radio toegelaten

Wat doet u extra met betrekking tot de verzorging/het uitzicht van uw eigen volkstuin?

inspanningen van de volkstuingebruiker met betrekking tot het uitzicht/de verzorging van de eigen tuin
goed en regelmatig onderhouden veel en hard werken onkruidvrij houden regelmatig snoeien biologisch tuinieren kruiden planten bloemen planten zorgen dat er het hele jaar door planten zijn tuinghuis oliën paden en grachten onderhouden afval verwijderen fruitbomen aanplanten

Welke inspanningen levert de beheerder van het volkstuinpark aan de verzorging / het uitzicht van het volkstuinpark als geheel?

inspanningen van de beheerder met betrekking tot het uitzicht/de verzorging van de eigen tuin
geen, te weinig toezicht, controle sancties geven goed en regelmatig onderhouden onkruidvrij houden verfraaiing volkstuinpark met planten en bloemen plaatsen van uniforme bergplaatsen omheining plaatsen paden (her)aanleggen en onderhouden gras maaien hagen snoeien afval ophalen en verwijderen onderhoud composthoop kleine herstellingen adviseren materiële steun

Hoe zou men volgens u de verzorging / het uitzicht van het volkstuinpark kunnen verbeteren?

mogelijkheden om het uitzicht/de verzorging verbeteren
toezicht, controle sancties laten nakomen regelmatiger en beter onderhoud algemeen onkruidvrij houden afbreken koterij uniforme tuinhuisjes en serres plaatsen betere omheining plaatsen beter onderhoud paden (putten wegwerken, ...) verlichting paden en hoven grachten onderhouden bomen verkorten of uitdoen verfraaiing door bloemen hagen snoeien sluikstorten controleren vuilnisbakken plaatsen containers voor groenafval alle percelen verhuren, geen leegstand fietsstelplaatsen

Ervaart u hinder vanuit de omgeving van het volkstuinpark?

neen	ja, ligging nabij spoorweg	ja, ligging nabij autosnelweg	blanco
258	24	29	68
64 %	5 %	12 %	

andere hinder vanuit de omgeving
jeugdhuis in de omgeving sportterreinen in de omgeving drukke baan in de omgeving woonwagenvak in de omgeving blaffende honden slechte staat omliggende straat

Wordt het volkstuinpark geplaagd door vandalisme?

neen	ja, stelen van groenten	ja, afbreken van infrastructuur	ja, verwoesten van planten	blanco
124	200	112	106	48
31 %	47 %	32 %	28 %	

andere vormen van vandalisme
stelen van materiaal en sierplanten inbraak tuinhuisjes brandstichting sluikstorten graffiti doorknippen afsluitingsdraad loslopende honden, vossen en katten

Welke nutsvoorzieningen zijn er in het volkstuinpark aanwezig?

leidingwater	handpompen	sanitair	elektriciteit	kantine
89	249	77	62	106
15 %	56 %	9 %	7 %	10 %

niets	blanco
43	43
15 %	

